

ሓበሬታ ብዛዕባ ክታቦት ኮቪድ-19 ኣብ ቀውዒ 2022 ብፍሉይ ንሕማም ንዝተቐልዑ ሰባት

ኣዝዩ ኣገዳሲ ሓበሬታ ብሓዲሩ

- ንኸቢድ ሕማም ኮቪድ-19 ዝተቐልዑ ሰባት፡ ኣብ ቀውዒ 2022 መበርቲዒ (መሓደሲ) ክታቦት ብምኽታብ ሕማም ናይ ምክልኻል ዓቕሞም እንተወሓደ ንግዚኡ ከመሓይሹ ይኸእሉ።
- ስለዚ ኩሎም ብፍሉይ ንሕማም ዝተቐልዑ ሰባት መበርቲዒ (መሓደሲ) ክታቦት ክኸተቡ ኣዝዩ ይምከር።
  - ካብ 65 ዓመት ንላዕሊ ዝዕድሚኦም ሰባት
  - ፍሉይ ሕዳር ሕማም ዘለዎም ካብ 16 ዓመት ንላዕሊ ዝዕድሚኦም ሰባት
  - ትሪዞሚ 21 ዘለዎም ካብ 16 ዓመት ንላዕሊ ዝዕድሚኦም ሰባት
  - ነፍሰ ጸራት
- ክታቦት ኮቪድ-19 ውሑስ እዩ። ዋላ ዕዳሚኦም ዓበይቲ ንዝኾነ ሰባትን ፍሉይ ሕዳር ሕማም ንለዎም ሰባትን ንነፍሰ ጸራትን¹
- ተወሳኺ ሓብሬታ ኣብዚ ይርከብ → [ሓበሬታ ወረቓት ብዛዕባ ክታቦት ኮቪድ-19](#)

ኣደናት ሰባት እዮም ብፍሉይ ንሕማም ዝተቐልዑ ሰባት ዝብሃሉ፡

- ካብ 65 ዓመት ንላዕሊ ዝዕድሚኦም ሰባት
- ካብዘም ዝስዕቡ ፍሉይ ሕዳር ሕማማት ዘለዎም ካብ 16 ዓመት ንላዕሊ ዝዕድሚኦም ሰባት¹¹
  - ልዑል ጸቕጢ ደም
  - ሕማም ስርዓተ ዑደት ልቢ
  - ሽከርታ
  - ሕማም ሳምቡእን ናይ ምስትንፋስ ትቦታትን
  - መንሽሮ
  - ናይ ምክልኻል ዓቕሚ (Immunsystem) ዘዳኸሙ ሕማማትን ፍውሳታታን
  - ኣዝዩ ልዕሊ ክብደት (BMI ≥ 35 kg/m²)
  - ናይ ኩሊት ጸገም (ድኻም ኩሊት)
  - ሕማም ጸላም ከብዲ (ፊጋቶ)
- ትሪዞሚ 21 ዘለዎም ካብ 16 ዓመት ንላዕሊ ዝዕድሚኦም ሰባት
- ነፍሰ ጸራት

«ብፍሉይ ንሕማም ዝተቐልዑ» ማለት እንታይ ማለት እዩ፡

ድሕሪ ምልካፍ ብኮሮናቫይረስ ከቢድ ሕማም ኮቪድ-19 ንኸትሓሙ ልዑል ተኸእሎ (ሪስክ) ኣሎ። ዓቕሚ ምክልኻል ናይቶም ዝተኸተብክዎም ክታቦት እንዳዘሓላ ክኸይድ ይኸእል እዩ። ኮቪድ-19 ንዓኹም ከቢድ ወይ ውን ኣዝዩ ከቢድ ሳዕቤናት ከምጽኣልኩም ይኸእል እዩ። ነኣብነት ከቢድ ሕጽረት ትንፋስ ኣብ ነድሪ ሳምቡእ። ከምዚ ምስዝኸውን ኣክሲጅን ዩድልዩኩም፡ ሕክምና ክትኣትዉ ውን ትግደዱ። ክሳብ ትሓውዩ ነዊሕ ግዜ ክወስድ ይኸእል። እቲ ሕማም እንዳገደድ ምስዝኸይድ፡ ኣብ ክፍሊ ጽዑቕ ሕክምና (ኢንተንሲቭቲቲቲ) ክትሕከሙ ኣለኩም። ሓገዝ ምስትንፋስ ክግበረልኩም ኣድላዪ ክኸውን ይኸእል። ብተወሳኺ፡ ኮቪድ-19 ውሽጣዊ ኣካላትኩም ክጎድኣልኩም ይኸእል። መወዳእታ ውን ብሰንኩ ክትጥቁ ትኸእሉ። ድሕሪ ከቢድ ሕማም (ልበዳ) ነዊሕ ዝጸንሑ ናይ ጥዕና ጸገማት ከጋጥሙ ይኸእሉ (ሕማም ድሕሪ ኮቪድ-19፡ Post-Covid-19)፡ ከም ነኣብነት ሕጽረት ትንፋስ ኣብ ኣድካሚ

ስራሓት/ንጥፈታት፡ ድኻም/ሓይሊ ምውዳእ ወይ ናይ ምትኪር/ምስትዋዓል ጸገማት።

ስለምንታይ ኣብ ቀውዒ 2022 መበርቲዒ (መሓደሲ) ክታቦት ንኸኸተብ ይምከር፡

ብምኽንያት ዝያዳ ርክባት ምስ ሰባት ኣብ ውሽጣዊ ቦታታት፡ ኣብ ቀውዒ 2022 ኮሮናቫይረስ ምናልባት ብብዝሒ ካብ ሰብ ናብ ሰብ ይመሓላለፍ ይከውን። ኣብ ሓጋይ (ናይ ቁሪ እዋን) ተኸእሎ (ሪስክ) ናይ ምልካፍ ወይ ምሕማም ብኮቪድ-19 ክልዕል እዩ። ከቢድ ሕማም ንኸትሓሙ ኣብ ልዑል ሓይጋ (ሪስክ) ኣለኩም። ደረጃ ምክልኻል ናይቲ ቅድሚ ሕጂ ዝተኸተቡም ክታቦት ቀልጢፋ ንኸገድል ውን እቲ ተኸእሎ ይዓቢ (ካብ ናይ ካልኣት ሰባት)። ክታቦት፡ ነቲ ውልቃዊ ዓቕሞኹም ናይ ምክልኻል ከቢድ ሕማምን ዓቕሚ ምክልኻል ሕልጻላኹን፡ እንተወሓደ ንግዚኡ የመሓይሹ። እንተተኸተብኩም፡ ብተወሳኺ ተኸእሎ (ሪስክ) ናይ ነዊሕ እዋን ዝጸንሑ ሳዕቤናት ሕማም ትንክዩ (ሕማም ድሕሪ ኮቪድ-19፡ Post-Covid-19)።

መበርቲዒ (መሓደሲ) ክታቦት መዓስ ክውሰድ ይግባእ፡

መበርቲዒ (መሓደሲ) ክታቦት ኣብ ቀውዒ 2022 ካብ 4 ወርሒ ድሕሪ እቲ መወዳእታ ክታቦት ኮቪድ-19 ወይ ክኣ 4 ወርሒ ድሕሪ ምልካፍ ብኮሮናቫይረስ (ትፈልጥ ምስትኸውን) ዘሎ ግዜ ክውሰድ ይከኣል። እዚ ነቶም ብፍሉይ ንሕማም ዝተቐልዑ፡ ካልኣይ ክታቦት ዝተኸተቡ ሰባት ውን ይምልከት። ብኸምዚ መንገዲ ሕማም ናይ ምክልኻል ውልቃዊ ዓቕሞኹም ክተዕብዩ ትኸእሉ።

ካልኣት ካብ ሂወት ዘይብሎም ቫይረስ ዝተሰርሑ ክታቦታት (ነኣብነት ናይ ጉንፋዕ/ኢንፍልወንዛ) ምስ ክታቦት ኮቪድ-19 (ወይ ቅድሚኡ ወይ ድሕሪኡ ወይ ውን ኣብ ሓይ እዋን) ክውሰዱ ይኸእሉ እዮም።

ኣስተውዕሉ፡ ልዑል ረስኒ ኣለኩም ድዩ፡ ሓሚምኩም ኣለኹም ዲኹም ወይ ጽቡቕ ኣይስምዓኩምን ኣሎ ድዩ፡ ከምዚ ምስዝኸውን ቆጻራ ክታቦትኩም ቀይርዎ።

¹ እቲ ሰፊሕ ዝርዝር ሕማማት ኣብዚ ክትረኽቡም ትኸእሉ፡ ክፍልታት ብፍሉይ ንሕማም ናይ ዝተቐልዑ ሰባት

ኣየናይ ክታብት ይምከር፡

እቲ ኣብ ቀውዒ ዝውሰድ ክታብት፡ mRNA-ክታብት ኮይኑ፡ ነቶም ዓይነታት ሻይረስ ዝተተዓረዩ፡ ኣንጻር ክልተ ዓይነት ሻይረሳት ዝሰርሑ ክታብት (bivalente) ወይ ፕሮተይን ትሕዝቶ ዘለዎ ክታብት ናይ Novavax (እዝ ምስ ዝህሉ) ንክኸውን ይምረጽ። ቅድሚ ሕጂ ኣየናይ ዓይነት ክታብት ተኸተብካ ጸኒኤካ ብዘየገድስ፡ እዚ ዓይነታት ክታብት ክትክተብ ትኽእል ኢኻ።

ንመበርትዒ (መሓደሲ) ክታብት ኣብ ቀውዒ 2022 mRNA-ክታብት (ፕፋይዘር/ባዮንቴክ ወይ ሞደርና፡ Pfizer/BioNTech ወይ Moderna) ምስ ዝኸውን፡ እቲ ዓይነት ክታብት ከምቲ ናይ ቅድሚ ሕጂ (monovalent) ወይ ውን እቲ ቢቫለንት (bivalent) ዝብላል፡ ነቶም ዓይነታት ሻይረስ ዝተተዓረዩ፡ ኣንጻር ክልተ ዓይነት ሻይረሳት ዝሰርሑ ክታብት ክኸውን ይኽእል (ክልቲኦም ይሰርሑ እዮም)። እዋናዊ መረጃታት ከም ዝገልጽዎ፡ እቶም ሞኖቫለንት (monovalent) ዓይነታት ክታብት mRNA (ኣንጻር ሓይ ዓይነት ሻይረስ) ውን ኣንጻር እቶም ሓይሽቲ ኣሚክሮን ዓይነታት ሻይረስ (Omicron) ይሰርሑን ከብኪድ፡ ክሰብሩ ሕክምና ዘእትወካ ሕጻናት ይከላኸሉልካን እዮም።

ኣገዳሲ፡ ነፍስ ጸራትን ዝጥቡባ ኣዴታትን ብmRNA-ክታብት ይከተባ (ብፕሮተይን ትሕዝቶ ዘለዎ ክታብት ናይ Novavax ክኸተባ የብላንን)።

ክሳብ ሕጂ ኣንጻር ኮቪድ-19 እንተዘይተኸተብኩ ኮይኑ እንታይ ይግብኣኒ፡

ኩሎም ኣብ እዋን ቀውዒ 2022 ገና ዘይተኸትቡ፡ብፍሉይ ንሕማም ዝተቐልዑ ሰባት ክለተ ሓባ ክታብት ኮቪድ-19 ንኽኸተቡ ይምከር። እንተኸነ ግን ኣብ ሞንጎ እዞም ክልተ ክታብታት ናይ 4 ሰሙን ፍልልይ ክህሉ ይግባእ።²

ተወሳኺ ኹ ብኸመይ መንገዲ ነብሰይ ከከላኸል ይኽእል?

ካብቶም ብፍሉይ ንሕማም ዝተቐልዑ ሰባት ምስትኹኑ፡ ተወሳኺ ስጉምታት ብምውሳድ (ተወሳኺ ኣገባባት ብምትግባር) ካብ ምልክቶ ብከሮናቫይረስ ንነብስኹም ክትከላኸሉ ትኽእሉ (ነኣብነት ኣብ ውሽጣዊ ቦታታት ማስክ ብምልባስ)። ነቲ መሰረታዊ መትከላትና ተኸታተሉ።
→ መርበብ ሓበሬታ «ነብስና ብኸምዚ ክንከላኸል ንኽእል»

ብፍሉይ ንሕማም ዝተቐልዑ ሰባት ንዝኣልዩ ሰባት እንታይ ይግባእ፡

ነቶም ብፍሉይ ነቲ ሕማም ዝተቐልዑ ሰባት ምእላይ መእንቲ ኸቕጽሉን ብውሑስ መንገዲ ጥዕንኦም መእንቲ ኸክናኸንዎምን፡ ንኹሎም ሓደጋ (ሪስክ) ናይ ምልክቶ ከውሑዱ ዝይልዩ ኣለይትን ሰብ ሞያ ጥዕናን መበርትዒ (መሓደሲ) ክታብት ንኽኸተቡ ይምከር። እቲ መበርትዒ (መሓደሲ) ክታብት፡ ብትሑት መንገድን ንሓዲር እዋንን እዩ ካብ ምልክቶን ልኡም ከይዲ ሕማምን ዝከላኸሎም። ሻይረስ ናብ ካልእ ሰብ ከምዘይሓልፍ ክግበር ዳርጋ ኣይክኣልን እዩ።

ተወሳኺ ሓበሬታ

ክፍሊት፡ ክታብት ኮቪድ-19 ንዓኹም ካብ ክፍሊት ነጻ እዩ።

ተኸእሎ ናይ ክታብት፡ ኣብይ ክትክተቡ ከምትኽእሉ ኣብ መርበብ ሓበሬታ ወይ ኣብ ናይ ሓበሬታ መስመር (Infoline) ናይ ካንቶንኩም (www.foph-coronavirus.ch/cantons) ሓበሬታ ኣናድዩ።

ተወሳኺ ሓበሬታ ብዛዕባ ክታብት ኮቪድ-19 ኣብ መርበብ ሓበሬታ ናይ ሚንስትሪ ጥዕና ስዊዘርላንድ (BAG) ክትረኽቡ ትኽእሉ። www.foph-coronavirus.ch/vaccination ወይ ድማ ንሓኪምኩም ወይ ንፋርማሲኹም ተወከሱ።

ሊንክታት፡

- [How does the COVID-19 vaccination work? \(ክታብት ኮቪድ-19 ከመይ ይሰርሑ\) | FOPH \(foph-coronavirus.ch\)](#)
- [Frequently Asked Questions \(FAQ\) \(admin.ch\) \(ብተሕ ግዜ ዝሕተቱ ሕቶታት\)](#)

² ንትሕቲ 30 ዓመት ዝዕድኡም ሰባት ክታብት ናይ ፕፋይዘር/ባዮንቴክ (Pfizer/BioNTech) ክኸውን ይምረጽ።